

11. APR. 2005

Afghanistan

December 2004

Landeprofil udarbejdet af Claus Juul

Indledning

Oplysningerne i den følgende beskrivelse af forholdene i Afghanistan hidrører fra en række forskellige kilder, men væsentligst fra de to fact finding-missioner til Afghanistan, som Dansk Flygtningehjælp gennemførte i henholdsvis 2002 og 2004 sammen med Udlændingestyrelsen.

1. Generelle oplysninger om geografiske og demografiske forhold

Afghanistan dækker 652.225 km² og grænser op til Turkmenistan, Uzbekistan og Tadjikistan mod nord, Kina og Pakistan mod øst, Pakistan mod syd og Iran mod vest. Landet er bjergigt og tre fjerdedele af landet er højland. Lavlandet udgøres primært af dale (flodlejer) mod nord og nogle ørkenområder mod syd og sydvest. Landet har omkring 23 mio. indbyggere, hvoraf de fleste bor uden for de større byer. De største byer er Kabul (hovedstaden), Kandahar, Herat, Mazar-e-Sharif og Jalalabad.

Befolkningen kan hovedsageligt inddeles i fire hovedgrupper: Pashtunerne udgør ca. 38% af befolkningen og kan inddeles i to undergrupper, duranier og ghilzaier, som især bor i det centrale Afghanistan og i de sydlige og østlige dele af landet. Tadjikkerne udgør ca. 25%, hazaraerne 19% og uzbekerne 6% af befolkningen.

Den officielle religion (og i praksis den eneste religion) er Islam. De fleste indbyggere er sunni-muslimer. Hazaraerne er shia-muslimer. Landets to officielle sprog er pashtu og dari. Derudover tales en række mindre sprog og dialekter i grænseområderne mod nord.

2. Historisk udvikling i hovedtræk

Afghanistan var et monarki indtil 1973, hvor monarkiet blev ophævet og landet overgik til at være en republik. En forfatning blev vedtaget i 1977. Efter et kup i 1978 blev forfatningen ophævet, republikken blev omdøbt til Den demokratiske Republik Afghanistan, og et revolutionsråd styrede landet. People's Democratic Party of Afghanistan (PDPA) var herefter det eneste lovlige parti i landet. I 1985, under præsident Babrak Karmal, blev en ny forfatning vedtaget til erstatning for de provisoriske "Grundlæggende Principper for Den demokratiske Republik Afghanistan", som var blevet vedtaget af Revolutionsrådet i 1980. I 1987 indførte den sovjetstøttede regering under præsident Najibullah en ny forfatning, som gav præsidenten omfattende beføjelser og indførte indirekte valg af præsidenten for syv år ad gangen samt en lovgivende forsamling med to kamre. Valg til begge kamre afholdtes i 1988. Efter den sovjetiske tilbagetrækning fra Afghanistan i maj 1992, blev forfatningen revideret, idet man reducerede landets socialistiske orientering og indførte større politisk frihed, herunder større pressefrihed, og samtidig gav Islam en mere fremtrædende rolle.

Efter at Najibullah var blevet tvunget til at træde tilbage som præsident i april 1992, kom et midlertidigt islamisk Jihad Råd til magten. Dette råd bestod af mujaheddiner og religiøse ledere. Under interne kampe mellem mujaheddinerne blev Burhanuddin Rabbani valgt til ny præsident i december 1992. I juni 1993 efter, at de største mujaheddin fraktioner havde undertegnet en fredsaftale, blev en midlertidig regering under premierminister Gulbuddin Hekmatyar indsat. Generelt omtales de fraktioner, som havde magten - eller delte den - i perioden 1992-96, som Den Nordlige Alliance.

I 1994 vandt Taleban kontrollen over sydlige dele af Afghanistan. Efter endeligt at have tiltaget sig magten i landet i september 1996 udpegede Taleban et midlertidigt Ministerråd, den inderste Shura, som var ledet af Mullah Mola Mohammad Omar og havde sæde i Kandahar. I provinserne udpegedes lokale shuraer.

Fra 1998 og frem til Talebans fald i efteråret 2001 var der kampe mellem Taleban og krigsherrer med tilknytning til grupperinger under Den Nordlige Alliance. Da en USA-ledet koalitionsstyrke gik ind i Afghanistan på Den Nordlige Alliances side, skiftede balancen afgørende til Talebans ugunst, og midt i november 2001 var Taleban fjernet fra magten i Kabul. I januar 2002 var Taleban nedkæmpet også i de sydlige dele af Afghanistan.

I December 2001 skabtes den såkaldte Bonn-aftale med deltagelse af de fire fraktioner, Den Nordlige Alliance, Rom-gruppen, som er loyale over for den tidligere konge Zahir Shah samt Peshawar-gruppen og Cypren-gruppen, som er mindre afghanske eksilgrupper og omfatter flere etniske grupper. Det vigtigste punkt i Bonn-aftalen var, at parterne accepterede nedsættelsen af en overgangsregering under Hamid Karzai, som skulle forberede vedtagelsen af en ny forfatning (forfatningskommission) og et senere parlaments- og præsidentvalg. Videre omfattede Bonn-aftalen spørgsmål som nedsættelse af en uafhængig menneskerettighedskommission, en retskommission og en forvaltningskommission, som skulle tage sig af disse områder.

Fra den 13. december 2003 til den 4. januar 2004 samledes 502 delegerede i det, der kaldtes "Forfatnings-Loya Jirgaen" for at vedtage Afghanistans nye forfatning, som bl.a. indeholder retningslinjerne for det politiske system, herunder en præsident og et parlamentarisk system med to kamre. Efter Loya Jirgaen var der ifølge de kilder, som den danske fact finding-mission i marts 2004 talte med, en vis behersket optimisme i landet. På den ene side var der delegerede til forsamlingen, som blev truet til at holde sig væk, lige som der var delegerede, der blev truet på grund af udtalelser, som de fremsatte under Loya Jirgaen. På den anden side var der en vis fortrøstning over, at det var lykkedes forsamlingen at blive enige om at vedtage en forfatning. Den generelle opfattelse var herefter, at den virkelige prøve for både den midlertidige regering under Hamid Karzai og for forfatningen var, om det ville lykkes at gennemføre det planlagte valg under blot nogenlunde acceptable forhold - og ikke mindst om de eventuelle tabere ved dette valg ville acceptere resultatet eller kaste landet ud i en ny borgerkrig.

Valget blev gennemført i oktober 2004, og Hamid Karzai blev som forventet (gen-)valgt som præsident, ligesom det var indtrykket, at valgresultatet generelt blev accepteret af alle aktører - når der bortses fra Taleban, som ved terroraktioner rundt om i landet forsøgte at skræmme befolkningen fra at deltage i valget.

3. Sikkerheds- og menneskerettighedssituationen

Sikkerhedssituationen i landet er generelt fortsat afhængig af den udenlandske styrkes tilstedeværelse. Bortset fra Kabul kan der næppe tales om, at den centrale regering udøver nogen egentlig kontrol med landet, og præsident Karzai omtales lejlighedsvis som "borgmester i Kabul" som et udtryk for, at den

centrale regering ikke har nogen egentlig magt ude i regionerne og i høj grad er afhængig af de enkelte krigsherrers velvilje og interesse i at samarbejde med regeringen i Kabul. Således har det heller ikke været muligt for regeringen at dæmme op for de aktioner, som Taleban har gennemført gennem det seneste år, særligt i områderne op mod Pakistan.

Også i den nordlige del af Afghanistan har der været kamphandlinger, uden at centralregeringen har kunnet gøre noget væsentligt for at forhindre det. Den nationale afghanske hær er endnu ikke stærk nok til at udgøre en generelt stabiliserende faktor, selv om den konkret i marts 2004 blev indsat i Herat med en vis succes. Der er ikke udsigt til, at den centrale regering får egentlig kontrol med landet i en nær fremtid. Produktionen af opium er steget markant siden Talebans fald, og det forudses, at de enorme summer, som vil blive indtjent herved, vil muliggøre opretholdelsen af større private hære i de forskellige regioner og generelt føre til en forøgelse af den organiserede kriminalitet i landet.

3.1 Centralregeringens mulighed for at udøve sin myndighed og genopbygningen af statslige institutioner.

Som nævnt ovenfor er den centrale regerings mulighed for at udøve sin myndighed styrket siden 2002 men er fortsat generelt meget afhængig af de lokale krigsherrers interesse i at samarbejde med regeringen. Den afghanske hær er ikke stærk nok til ved sin blotte tilstedeværelse i landet at tvinge de lokale herskere til samarbejde.

3.2 Domstolssystemet

Særligt betyder centralregeringens manglende magt, at retssystemet ikke virker ensartet og til støtte for øget retssikkerhed i landet. Det er utænkeligt, at en domstolsafgørelse, som går den lokale magthaver imod, vil få virkning efter hensigten. Det er endvidere utænkeligt, at en lokal domstol skulle have det fornødne mod til at afsige en dom, som går den lokale magthaver imod. En afgørelse afsagt af Højesteret i Kabul vil kunne gå de lokale magthavere imod, men næppe blive gennemtvunget i regionerne uden for Kabul. Generelt er det videre opfattelsen, at det vil være vanskeligt at vinde en retssag eller få retssystemets beskyttelse mod medlemmer af regeringen eller mod personer med forbindelser til regeringen.

Den afghanske Højesteret ledes af en stærkt konservativ mullah, som hævder shariaen, lige som en stor del af de afghanske dommere alene kender shariaen og er uden kendskab til sekulær lovgivning. Den afghanske højesterets præsident har udtrykkeligt udtalt, at sharia-lovgivningen fortsat gælder og fortsat vil blive håndhævet i Afghanistan. Den italienske ambassade, som har fået til opgave at understøtte bestræbelserne på at reformere domstolssystemet, retsplejen og straffesystemet, oplyste til den danske fact finding-mission, at det ikke alene er et problem, at mange dommere er konservative, religiøse fundamentalister, men tillige, at mange af dem ikke kan læse og skrive. Endvidere er den ringe løn et stort problem for domstolssystemet - både for evnen til at undgå korruption og for muligheden for at tiltrække kvalificerede jurister.

3.3 Politiet

Der er gennemført et ambitiøst projekt under tysk ledelse til genopbygning af et nationalt politi i landet, og et stort antal både nuværende og kommende politifolk har været under uddannelse - herunder uddannelse i retshåndhævelse med respekt for menneskerettighederne. Dog er politiets standard alene marginalt forbedret, idet politiet formelt er et civilt korps men især i provinsen reelt består af tidligere mujaheddiner, som anvender vold og tortur i samme udstrækning som tidligere. Folk, som har haft indbrud eller lignende, vælger ofte at afstå fra at melde det til politiet, fordi der er stor sandsynlighed for, at det er politiet selv, som har begået de pågældende lovovertrædelser. Korruption og total afhængighed af den stedlige magthaver er et udbredt problem overalt i landet.

Det er på den baggrund ikke en praktisk mulighed at gå til politiet for at få beskyttelse mod forfølgelse fra den lokale magthaver eller andre indflydelsesrige grupper i lokalsamfundet.

3.4 Afghanistans Uafhængige Menneskerettighedskommission

Menneskerettighedskommissionen har opnået mere end man umiddelbart kunne have forventet, og har udvist et anerkendelsesværdigt mod i sine bestræbelser. Der er dog også eksempler på, at repræsentanter for kommissionen har måttet gå under jorden i en periode efter at have påtalt en sag, som vedrørte personer med forbindelser til folk omkring regeringen. Som almindelige menneskers værn mod magtfulde personer eller grupper i det afghanske samfund har kommissionen ikke nogen muligheder.

3.5 Retssikkerhed generelt

Man kan ikke tale om, at der findes retssikkerhed noget sted i Afghanistan, ej heller i Kabul. Personer med indflydelsesrige slægtninge har derimod stor mulighed for at få ret i en konflikt. Staten yder ikke beskyttelse til enkeltpersoner mod forfølgelse og overgreb. Som afghaner går man til sit netværk efter beskyttelse. Trods bestræbelserne på at etablere et retsvæsen med politi og domstole er det fortsat krigsherrerne, der bestemmer. Især yder retsvæsenet ikke kvinder beskyttelse. Det er fortsat således, at man i provinserne løser spørgsmål vedrørende kvinder efter traditionel sædvane. Det betyder især, at kvinder ikke har beskyttelse mod tvangsægteskaber, æresdrab og lignende.

Den manglende retssikkerhed, forstået som et homogent, landsdækkende retsvæsen med evne og vilje til at sætte sig igennem, betyder, at personer, som er i risiko for forfølgelse fra statslige såvel som ikke-statslige 'agents of persecution', er uden værn herimod, medmindre de konkret har magtfulde familie- eller klanmæssige netværk, som kan yde dem beskyttelse. Det skal i den forbindelse påpeges, at den manglende tilstedeværelse af et stærkt, ikke-korrupt statsligt retsvæsen også betyder, at personer, som har alvorlige konflikter med krigsherrer i provinsen, ikke har den mulighed at søge beskyttelse i Kabul, idet krigsherrerne også vil kunne nå dem i Kabul.

Den manglende retssikkerhed betyder også, at politiet over hele landet anvender vold som led i efterforskningen af kriminalitet - lige som der uden for Kabul ikke er nogen kontrol med, hvor længe anholdte personer sidder frihedsberøvet, uden at der tages skridt til at forelægge sagen for en dommer.

3.6 Ytringsfrihed

I forhold til tiden under Taleban er ytringsfriheden øget i Kabul. Pressen udviser dog en omfattende selvcensur, og der er eksempler på, at journalister, som skrev kritisk om regeringen eller personer med forbindelse til regeringen, er blevet arresteret og præsenteret for anklager om blasfemi, der fortsat straffes meget strengt. Uden for Kabul er det ikke muligt at skrive eller offentliggøre holdninger, der er kritiske over for den lokale krigsherre.

3.7 Religionsfrihed

Kristne, hinduer eller sikher kan opholde sig i landet uden problemer, men konvertering fra Islam til andre religioner er ikke tilladt og belagt med dødsstraf. Afghanere, som arbejder for kristne humanitære organisationer i Afghanistan, er meget påpasselige med ikke at give anledning til mistanke om, at de er blevet påvirket af kristne tanker og er konverteret eller på anden måde frafaldne.

Dette forhold til konvertering betyder også, at afghanske mænd kan gifte sig med kvinder, som ikke er muslimer, fordi det antages, at kvinden ved at indgå ægteskab med en muslimsk mand, bliver muslim selv. Derimod kan en afghansk kvinde ikke indgå ægteskab med en ikke-muslimsk mand, idet hun der-

ved vil blive betragtet som konverteret. En sådan sag vil vanskeligt kunne nå myndighederne i praksis, fordi kvinden vil blive forhindret i eller straffet for et sådant forehavende af sin familie og andre i sit lokalmiljø.

4. Særlige grupper

4.1 Særlige etniske grupper

Der er eksempler på, at pashtuner er blevet udsat for chikane i områder, hvor de udgør et mindretal, men det generelle indtryk er, at chikanen ikke så meget hidrører fra det forhold, at Talebanerne overvejende var pashtunere, men mere er et udtryk for, at man generelt ikke kan slå sig ned i et område, hvor man ikke har familie- eller klanmæssigt tilhørsforhold – og at stridigheder/overgreb primært hidrører fra alles kamp om de knappe ressourcer, vand og jord.

4.2 Afghanske kvinders situation

Kvindernes situation er kun marginalt forbedret efter Talebans fald. Den største forskel er, at kvinder nu igen må tage arbejde – i Kabul og andre større byer. I provinserne har kvindernes situation ikke ændret sig efter Talebans fald. Således kan kvinderne i de fleste pashtunske områder ikke færdes uden for hjemmet uden ledsagelse, dels fordi det ikke accepteres af deres familier og af lokalsamfundet, dels fordi de derved udsætter sig for risiko for overfald og voldtægt. Kvinder har generelt ingen selvstændige rettigheder i Afghanistan, og selv om det fremgår af den nye forfatning, at mænd og kvinder er lige, så er kvinderne i praksis retsløse, hvis de ikke er under mandlige slægtninges beskyttelse. Det betyder også, at hvis det er en kvindes egne slægtninge, som efterstræber hende, fordi hun har forbrudt sig mod deres sædvaner og moralopfattelse, så kan hun ikke gå nogen steder for at få beskyttelse mod familiens overgreb. Piger ned til niårs-alderen tvinges til at indgå ægteskaber med midaldrende mænd.

Kvinder har i praksis ikke adgang til retssystemet. En kvinde, som er i fare for at blive dræbt af sin familie, fordi hun har forbrudt sig mod familiens æreskodeks, kan ikke søge internt flugtalternativ et andet sted i landet. Dette hænger dels sammen med, at enlige kvinder uden mandlige slægtninge ingen har til at beskytte sig og således er i stor risiko for at blive voldtaget og dræbt, dels kan enlige kvinder ikke rejse fra en del af landet til en anden. Endelig vil myndighederne ikke kunne (eller de vil ikke) yde hende den fornødne beskyttelse et andet sted i landet.

4.3 Homoseksuelle

Homoseksualitet er forbudt ifølge islamisk lov i Afghanistan. Der er dog ikke kendskab til konkrete sager om homoseksuelle eller tilfælde, hvor personer er stået frem offentligt og har erkendt deres homoseksualitet.

4.4 Sekulær opførsel

I størstedelen af Afghanistan vil den sociale kontrol i nærmiljøet forhindre eller straffe sekulær opførsel, forstået som indtagelse af alkohol, udøvelse af dans og musik. I Kabul vil der formentlig være en større tolerance over for sekulær opførsel. Der har gennem længere tid hersket strid mellem den afghanske højesteret, som har villet forbyde kvindelige sangere og dansere på afghansk TV, og landets kulturministre, som har erklæret, at det skal være lovligt at vise kvindelige sangere på TV. Hvor stort spillerum, en person har, afhænger af, hvor høj status den pågældendes familie har, og af, om den pågældendes familie accepterer den omhandlede adfærd. Også på dette område er kvinderne særligt udsatte for en repræsentativ håndhævelse af moral- og adfærdsnormer.

4.5 Tidligere medlemmer af KHAD og PDPA

Under Taleban var den generelle opfattelse, at personer, som havde haft forbindelse til KHAD eller PDPA, og hvor denne forbindelse var almindeligt kendt (dvs. at personerne var profilerede som medlemmer af PDPA eller KHAD) var i en sådan risiko for forfølgelse, at de generelt blev anerkendt som flygtninge, medmindre de havde begået eller medvirket til menneskerettighedskrænkelser, som betød, at de blev anset for omfattet af Flygtningekonventionens udelukkelsesgrunde.

Forholdene for tidligere kommunister har ændret sig efter Talebans fald. Således er det ikke længere ethvert kendt tilhørsforhold til PDPA eller KHAD, som må antages at føre til forfølgelse i Afghanistan, men alene personer, som i embeds medfør havde begået menneskerettighedskrænkelser (dvs. de havde medvirket til anholdelser, afhøringer og tortur), eller som havde fremstået som politiske og ideologiske ledere af partiet lokalt eller nationalt, der risikerer overgreb. Det betyder, at personer, som var kendt som kommunister eller ansatte i KHAD, men som alene har bestridt teknisk-administrative hverv eller været ungdomsledere eller lignende, ikke efter kildernes opfattelse er i alvorlig risiko for overgreb. Afgørelsen af, om tidligere PDPA- eller KHAD-medlemmer skulle anerkendes som flygtninge, kommer i lyset af disse oplysninger til at afhænge af en meget konkret vurdering af deres embedshandlinger og profilering i offentligheden.

PDPA-medlemmers situation må vurderes helt individuelt. Afghanerne har et meget pragmatisk forhold til fortiden, og der er eksempler på, at tidligere højt profilerede og højt rangerende kommunister i dag arbejder for den nuværende regering. Hvorvidt tidligere kommunister vil risikere forfølgelse er ikke længere alene et spørgsmål om, hvor profilerede de har været, og om de har fremstået som ideologiske eller politiske ledere eller har begået overgreb i embeds medfør, men et spørgsmål om, hvorvidt de konkret havde pådraget sig andre grupper eller personers fjendskab - personer, som kunne forventes at ville hævne sig på dem. Generelt afhænger spørgsmålet om forfølgelse primært af personlige eller personrelaterede modsætningsforhold eller konflikter med andre personer eller grupper i det afghanske samfund og af den enkeltes klanmæssige tilhørsforhold (om man nyder magtfulde personers beskyttelse). I praksis vil det selvsagt ofte være sådan, at højt profilerede medlemmer af PDPA - og ikke mindst KHAD - har en større sandsynlighed for at være kommet i konflikt (fjendskab) med politiske modstandere.

Personer med tilknytning til PDPA eller KHAD kan være i den situation, at de ville risikere forfølgelse ved en tilbagevenden til Afghanistan, fordi de personer, som de har en konflikt med, fortsat (lokalt) er ved magten, selv om Taleban som bevægelse har mistet sin magt. Dette hænger blandt andet sammen med, at der mange steder var samarbejde mellem Taleban og de lokale krigsherrer og klanledere, og at disse klanledere fortsat er ved magten, selv om Taleban ikke længere er ved magten, men primært opererer med enkeltstående militære aktioner i de sydlige områder af landet.

4.6 Personer med tilknytning til det tidligere Sovjetunionen

Der er ikke oplysninger om, at personer, som kom hjem fra længerevarende ophold i det tidligere Sovjetunionen, har fået problemer alene som følge af opholdet i Sovjetunionen.

4.7 Personer i konflikt med de nuværende magthavere, herunder Den Nordlige Alliance

Kabul er ikke et sikkert sted at opholde sig, hvis man har en alvorlig konflikt med general Dostum eller en anden magtfuld krigsherre. Der er meget lidt, man kan gøre for at skjule sig for en af krigsherrerne eller for de lokale kommandanter. Regeringen er ikke i stand til at yde nogen form for beskyttelse mod krigsherrer eller lokale kommandanter.

4.8 Personer i konflikt med Jamiat-e-Islami og Shura-e-Nazar

Personer, som har haft konflikter med Jamiat-e-Islami, er i risiko for forfølgelse ved en tilbagevenden til Afghanistan. Graden af konflikt afhænger af profileringen og konfliktens karakter. Tilsvarende gælder for personer, som har haft konflikter med personer fra Shura-e-Nazar.

4.9 Personer i konflikt med Hezb-e-Wahdat

Personer, som har haft konflikter med en af de to fraktioner af Hezb-e-Wahdat, risikerer forfølgelse, hvis de vender tilbage til de områder i det centrale Afghanistan, som fortsat kontrolleres af Hezb-e-Wahdat. Spørgsmålet, om Kabul vil kunne tjene som internt flugtalternativ, afhænger af konfliktens omfang. Der er medlemmer af den afghanske regering, som tilhører Hezb-e-Wahdat.

4.11 Personer i konflikt med Junbish-i-Melli

Personer, som er profilerede og som har en konflikt med Junbish-i-Melli og partiets leder Abdul Rashid Dostum, risikerer forfølgelse, hvis de vender tilbage til områder, som kontrolleres af Junbish-i-Melli. Junbish-i-Melli har også folk i Kabul, hvorfor profilerede modstandere næppe vil kunne anvende Kabul som internt flugt alternativ. Kabul kan i det hele taget ikke tjene som internt flugtalternativ for personer, som har alvorlige konflikter med en af de krigsherrer, som kontrollerer landet eller dele af det.

4.12 Personer med tilknytning til Taleban

Det generelle indtryk er, at personer, som begik menneskerettighedsovergreb for Taleban, risikerer forfølgelse ved en tilbagevenden til Afghanistan. Personer, som primært var tilknyttet Taleban for at få arbejde og som ikke var profilerede eller begik overgreb, vil kunne vende tilbage til landet uden at risikere forfølgelse.

4.13 Personer med tilknytning til Hezb-e-Islami

Personer, som tidligere var tilknyttet Hezb-e-Islami, har generelt ikke problemer med den afghanske regering, hvis det er kendt, at de ikke længere arbejder for Hekmatyars fraktion af Hezb-e-Islami. Tidligere Hezb-e-Islami-folk arbejder for den afghanske regering. Personlige konflikter kan dog føre til, at de pågældende er i risiko for forfølgelse i Afghanistan.

5. Flygtningenævnets praksis

I perioden fra 1. januar til 19. november 2004 traf Flygtningenævnet afgørelse i 170 sager omhandlende asylansøgere fra Afghanistan. I 33 af disse sager meddelte Flygtningenævnet asyl, hvilket svarer til en anerkendelsesprocent på ca. 19%. Der blev meddelt konventionsstatus i 23 sager – herunder otte som konsekvens af et herboende familiemedlems status som konventionsflygtning. Nævnet meddelte desuden b-status og f-status i henholdsvis tre og syv sager.

De sager, hvori nævnet har meddelt flygtningestatus, kan inddeles i følgende kategorier:

5.1 Tidligere medlemmer af PDPA

Der blev i en række sager meddelt k-status til tidligere mandlige og kvindelige medlemmer af PDPA, hvor ansøgeren havde haft en fremtrædende position i partiet. Sagerne vedrører både personer, der var profileret på grund af deres fremtrædende position som eksempelvis en tidligere leder af en Provinskomité, brigadegeneral og vice-chef i KHAD samt medlemmer af PDPA, der har profileret sig offentligt i forbindelse med rekruttering og ransagninger. Fælles for sagerne er, at ansøgerne frygter Mujaheddin og kan være i modsætningsforhold til de nuværende magthavere.

5.2 Torturofre

I to sager meddelte Flygtningenævnet k-status til ansøgere, der har været udsat for tortur af Taleban. I den ene sag valgte ansøgeren at samarbejde med Taleban efter overgrebet og blev efter Talebans fald tilbageholdt af de nuværende magthavere men undslap mod betaling af bestikkelse. I den anden sag var baggrunden for den udførte tortur medlemskab af PDPA.

5.3 Modsætningsforhold til nuværende magthavere

Denne gruppe omfatter ikke kun tidligere profilerede PDPA-medlemmer men også andre ansøgere, der har profileret sig. Der blev blandt andet meddelt k-status til et tidligere medlem af Afghanistan Liberation Organisation, idet der blev lagt vægt på, at ansøgeren var kendt for at være i opposition til Rabbani og Sayef, og at han havde været indrullet i Taleban, hvor han kæmpede mod Jamiat-e-Islami. Der blev ligeledes meddelt k-status til en kaptajn-general, der under Abdul Maliks ledelse kæmpede mod Dostum, samt til et tidligere uprofileret medlem af PDPA, der havde arbejdet for Dostum men på grund af beskyttelsesproblemer skiftede side til Hezb-i-Islami og derved kom i modsætningsforhold til Dostum. Der blev meddelt f-status til et medlem af partiet Afghan Melat, idet Flygtningenævnet tillagde det betydelig vægt, at ansøgeren i en avisartikel var efterlyst for mordet på en kommandant.

5.4 Intet socialt netværk i Afghanistan

Hovedgruppen er enlige kvinder, og Flygtningenævnet har meddelt såvel k-status som b- og f-status til enlige kvinder uden netværk ud fra en kumulativ vurdering af asylmotivet. Andre momenter i sagerne har blandt andet været, at kvinderne var i familie med en profileret person, at kvinderne havde været politisk aktive i PDPA, og at kvinderne kæmpede for kvinders rettigheder. Det har desuden været tillagt betydning, hvor i landet kvinden kommer fra.

I en sag vedrørende en 22-årig mand, hvor faderen var politisk og militært profileret, og hvor ansøgeren havde levet under skjult identitet i Afghanistan i en lang årrække, mens han studerede, blev det tillagt betydelig vægt, at ansøgeren ikke havde noget netværk i Afghanistan ud over fjerne slægtninge.

5.5 Kvinder

Flygtningenævnet har meddelt f- og b-status til kvinder, der har profileret sig som forkæmpere for kvinders rettigheder. Der er desuden meddelt b-status til en kvinde, der flygtede fra sin familie for at undgå tvangsægteskab og derved risikerede at blive offer for æresdrab. En familie blev meddelt f-status, fordi kvinden på trods af sit afghanske statsborgerskab var opvokset i Ukraine. Det blev tillagt vægt, at kvinden har russiske træk og vil kunne blive opfattet som en del af den internationale tilstedeværelse og derved være mål for ekstreme religiøse grupper.

5.6 Familiemedlemmer til højt profilerede personer

Der blev tillige meddelt opholdstilladelse i en del sager, hvor ansøgerne er pårørende til højt profilerede personer. Sagerne har blandt andet omfattet familiemedlemmer til tidligere PDPA-medlemmer, der har haft fremtrædende stillinger såsom borgmester i en by i Kunduz-provinsen samt medlem af Provinsrådet, viceguvernør og medlem af Provinsrådet i Nangahar-provinsen, oberst, militærattache og borgmester i Kabul. Størstedelen af disse sager (7 ud af 9 sager) var ambassadesager og en del af dem involverede mindreårige asylansøgere.

6. Kilder

Amnesty International June 2003 - Afghanistan, Out of sight, out of mind, The fate of Afghan returnees.

U.S. Department of State, International Religious Freedom Report 2003

U.S. Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2003

Udlændingestyrelsens og Dansk Flygtningehjælps fact finding-rapport 2002 - Politiske forhold, sikkerhedssituationen og menneskerettighedsforhold i Afghanistan

Udlændingestyrelsens og Dansk Flygtningehjælps fact finding-rapport 2004 - Politiske forhold, sikkerhedssituationen og menneskerettighedsforhold i Afghanistan

Human Rights Watch - diverse dokumenter.

British Agencies Afghanistan Group - diverse.

UNHCR - Background paper on Refugees and Asylum seekers from Afghanistan, april 2001

UNHCR - position paper, juni 2002.

